

Stark kvinnotradition i Färöarnas litteratur

Ein stórkvinnuleg sögu af 1980-árinum er sýndur í Færöum. Hetta er sögu af einni af stórkvinnulegum föroyskum bókmenntum, sem er sýndur í Færöum. Hetta er sögu af einni af stórkvinnulegum föroyskum bókmenntum, sem er sýndur í Færöum. Hetta er sögu af einni af stórkvinnulegum föroyskum bókmenntum, sem er sýndur í Færöum.

Ein stórkvinnuleg sögu af 1980-árinum er sýndur í Færöum. Hetta er sögu af einni af stórkvinnulegum föroyskum bókmenntum, sem er sýndur í Færöum. Hetta er sögu af einni af stórkvinnulegum föroyskum bókmenntum, sem er sýndur í Færöum.

Ein stórkvinnuleg sögu af 1980-árinum er sýndur í Færöum. Hetta er sögu af einni af stórkvinnulegum föroyskum bókmenntum, sem er sýndur í Færöum. Hetta er sögu af einni af stórkvinnulegum föroyskum bókmenntum, sem er sýndur í Færöum.

Samstarv millum universitet í Norðurlondum

Áhugin fyri føroyskum máli og bókmenntum er stór uttanlands, og tí er stór eftirspurning eftir lærarum á føroyamálsdeildini. Summir hava verið burti og undirvíst og fleiri fara at halda gestafyrlesstrar og skeið á øðrum norðurlenskum universitetum. Átlanin við lærarabýtinum millum norðurlensku móðurmálsdeildir á universitetunum er, at fáa til vegna undirvísing á so høgum stigi sum gjørligt.

Føroyskar mál og føroyskar bókmenntir eru allastáðni í Norðurlondum ein sjálvsagdur um ikki kravdur partur í móðurmálslestri á universitetsstigi.

Hetta samstarvið fer fram í einum væl virkandi samstarvi millum móðurmálsdeildirnar á universitetunum í Norðurlondum. Norðurlond fígga í felag samstarvið, sum er innan karmarnar í skipanini, sum kallast NORÐPLUS. Skipanin virkar á tann hátt, at studentar fáa studing til at lesa á øðrum norðurlenskum universiteti eitt skifti, og universitet kunnu skifta um lærarar eina tíð.

Lærarar og studentar, sum fara at vitja annað norðurlenskt universitet, fáa ferðina goldna og studing til tær eyka útreiðslur, ið standast av duplurti húsaleigu o.t. Vanliga lestrarstudningin tekur studenturin við sær, og lærarar varðveita sína løn og fáa onga samsýning fyri gestafyrlesstrar og skeiðini, sum teir halda burti.

Føroyskar bókmenntir á finskum universiteti

Sjálv havi eg júst verið tveir

vikur í Helsingfors, har eg havi hildið fyrilestrar um ritverkini hjá William Heinesen og Jens Paula Heinesen og um føroyskan kvinnuskaldskap.

Í eini lærugrein á svensku deildini NORDICA á universitetinum í Helsingfors løsu og greindu studentarnir norðurlenskar skaldsøgur. Ein rithøvundur, sum tey skuldu kunna seg við, var William Heinesen. Teir tímarar hevði eg. Fyrst fingi studentarnir eitt yvir-lyt yvir alt ritverkið hjá William Heinesen. Greitt varð frá stóðu tess í donsku bókmentasøguni og sagt frá teirri stóðu, sum ritverk William Heinesen eigur at fáa í føroysku bókmentasøguni. Síðani varð skaldsøgan *De fortalte spille-mænd* viðgjørd nakrar dagar seinni.

Í eini aðrari bókmentarfrøðiligi lærugrein fingi tey triggjar týddar stuttsøgur at lesa, eina eftir Ebbu Hentze, eina eftir Oddvør Johansen og eina eftir Lydiu Didriksen. Søgurnar viðgjørdur studentarnir og eg í felag, og síðani fingi tey eina søguliga lýsing av gongdini í føroyskum kvennskaldskapi.

Afturat hesum helt eg ein gestafyrilestur um ritverk Jens Paula Heinesen, sum fleiri av teimum, sum lurtaðu, kendu. Tey høvdu lisið nakrar av stuttsøgnum, sum eru umsettar til svenskt. Fyrilesturinn legði serligan dent á skaldsøgurnar *Frænnir eitur ormurin* og *A ferð inn í eina óndaliga søgu*. Hesi bæði verkiini eru óvanliga snildsliga skrivað. Tey eru framhald av teimum royndum, ið so mætir skaldsøghøvundar

sum Marcel Proust og James Joyce fóru undir við skaldsøgnum *A la recherche du temps perdu* (Á slóðini eftir burturmistu tíðini) og *Ulysses*. Vert er at nevna, at um stutta tíð fer skaldsøgan *Rekamaðurin* at koma út í svenskarí týðing og eitur *Vrakgods*.

Hetta vóru ikki fyrilestrar og undirvísing, sum vóru gjørd serliga til hesa ferðina. Alt er tíkið burtur úr tí, sum er mitt dagliga arbeiði á føroyamálsdeildini. Tað er at granska og at undirvísa á grund- og framhaldsútbúgving í føroyskum máli og bókmentum.

Búskaparlig støða og bókmentarfrøði

Fíggarliga støðan í Finnlandi er eins og í Føroyum sera vónalig. Men har kemur tað ikki upp á tal – enn ikki í spólni – at leggja nakað av landsins universitetum niður. Og tað var heldur einki merkligt at brúka tíð til føroyskar bókmenntir. Tað norðurlenska er júst millum annað føroyskar bókmenntir. At tað er vert at nýta pening upp á tað, ivast eingin í. Bókmentarfrøðilig gransking kastar ikki altíð beinleiðis nakað av sær peningaliga, men eins og onnur vísindi skapar hon ofta arbeiði fyri onnur. Eitt nú tá ið granskingarúrslit skulu almannakunngerast í bløðum, tíðarritum, bókum osfr. Men menniskjan livir ikki av breiði eina, stendur í eini viðagittari bók, sum tey flestu hávirða, og sum eingin her á landi ivast í hefur sínar granskarar og tolkarar fyri neyðini.

Malan Simonsen

Frá Filmsfelagnum:

Blues Brothers

Leygarkvøldið 7. november kl. 21.00 sýnir Filmsfelagið amerikanska kult-filmin *The Blues Brothers* frá 1980

Filmurin er um tveir blues-tónleikarar, brøðurnir Jake og Elwood (John Belushi og Dan Aykroyd). Jake er júst leyslatin úr fongsli. Teir gera av at endurstovna gamla orkestrið og halda konsert til frama fyri barnaheimið, har teir eru uppfostraðir, sum er komið í fíggarliga trongstöðu.

Tað eydnast teimum at leita upp allar teir gomlu limirnir í orkestrinum og teir gera klárt at hava konsertina, men teir verða eltir av lögreluni, tjóðarhirdini, nýnazistiskum búkroppum, einum Country & Western orkestri og einari leigudrápskvinnu.

Bílasori og góður tónleikur

Filmurin er tikið upp í Chicago, og kostaði 27 milliónir dollarar at framleiða. Ein stórir partur av kostnaðinum fór til at sorla bílar og annað. Chicago-lögrelan hjálpti til við filminum av heilum hjarta, men tá hon sá endaliga úrslitið, tóðist hon og hevði at leikstjóran-

um, John Landis, at hetta bar ikki til.

Filmurin er á tremur við góðum tónleiki frá øllum teimum bestu úr amerikanska rock-, soul- og blues-heiminum. Millum onnur kunnu nevast Aretha Franklin, Cab Calloway, Ray Charles, Chaka Khan og John Lee Hooker.

Sjálvlærdur leikstjóri

Leikstjórin, John Landis, kann av røttum sigast at hava arbeitt seg upp frá botninum. Hann byrjaði sum órindadrangur hjá stóra Hollywood-felagnum MGM og gjørdist seinni stuntmaður. Fyrsta filmen leikstjórnandi hann 21 ára gamal og framleiðslukostnaðurin var bert 60.000 dollarar.

John Landis gjørdist rættiliga kendur, tá hann í 1979 gjørdi filmen, sum á donskum nevntist »Delta kiken«, um íbúgvarnar á eini heldur óvanligari kosteild á einum amerikanskum studentaskúla. Seinni hevur hann leikstjórnad

fleiri kendum filmum, til dømis »An American Werewolf in London«, »Twilight Zone, the movie«, »Coming to America«, »Oscar« og øðrum.

John Belushi og Dan Aykroyd gjørdust kendir í amerikansku skemtirøðini »Saturday Night Live«, sum av og á sæst á MTV. Harumframt var Belushi við í »Delta Kiken« og Dan Aykroyd munnu tey flestu minnst frá filminum um »Stjórnan og Strokið«, sum Sjónvaprið sýndi herfyri.

Blues Brothers verður sýndur í Leikhús Bio leygarkvøldið kl. 21.00. Atgongumerkið, sum samstundis er limakort restina av vetrinum, kostar 50 kr.

The Blues Brothers. USA 1980
133 min.
Leikstjórnari: John Landis
Leikandi: John Belushi, Dan Aykroyd, Kathleen Freeman, John Candy, Steven Spielberg o.o.
Tónleikur eftir og við: James Brown, Ray Charles, John Lee Hooker, Fats Domino, Aretha Franklin, Chaka Khan og øðrum.

Tíðindaskriv frá FUT

»Futti á ferð á Strondum« komandi vikuskifti

Leygarkvøldið 7. nov. skipa FUT og Bygdarhúsið á Strondum fyri konsert og dans inni á Strondum. Hetta er tað næsta stóra tónleikatiltakið í eini røð av 5, sum FUT fer í holt við.

Á Strondum fara Saxony úr Sandoynni, Símun úr Konoy, Enekk og ein nýggjur bólkur úr Eystur-oyinni at spæla á konsertini, sum byrjar klokkan 20.30. Aftan á spælin tað vælumtókta dansiorkestrið »Black Panthers« til dans.

Endamálið við konsertunum er m.a. at gera nakað fyri tónleikalívið uttanfyri Havnina, skapa nýggjar traditiónir og at gera konsertinar so bilgar sum gjørligt.

Fyri at spara pening til leigu av einum konsertanleggi, so hevur nevndin í FUT roynt at funnið dansiorkestar, sum hava so fræga ljóðútgær, at henda eisini

kann nýtast til konsertina. Black Panthers hava hesa útgærð og skulu sjálvir ljóðblanda, so vónandi fer henda konsertin at eydnast betur enn tann á Sandi.

Av tí at fíggarstøðan í samfelagnum sum heild er sera vónalig, so mugu tey sum skipað fyri tiltøkum, royna at fáa prísirnar á atgongumerkjum niður. FUT og Bygdarhúsið á Strondum fara tí einans at taka 80 kr. fyri alt kvøldið, t.v.s. bæði fyri konsertina og dansin aftaná. Hetta verður eisini gjørt fyri at fáa so nógv fólk sum gjørligt á sjálva konsertina.

Nevndin í FUT hevur tikið til eftirtektar tey mistøk, sum vóru gjørd á Sandi, átlanin var ikki at »fuppa« nakran, sum ein av tónleikarunum skrivir í Sosialinum 3. nov. Okkara vón er at vit skjótt kunnu koma aftur í Sandoynna og gera eina

aðra konsert, har ljóðgóðskan og øll samskipan er í lagi. FUT hevur annars verið við til at skipa fyri nógvum av teimum bestu føroysku konsertunum tey seinastu árin.

Vónandi koma fleiri tónleikarar úr Sandoynni á komandi aðalfund hjá FUT einaferð móti vári, tá ið nýggi nevnd skal veljast, sigur nevndin í FUT í tíðindaskrivi.

